

Etablere et Norwegian Global Health Institute (NGHI)

av Dekan Stig A. Slørdahl og rådgiver Elin Yli Dvergsdal, det medisinske fakultet ved NTNU.

Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) tok initiativet til HelseOmsorg21 (HO21) våren 2013. HO21 er en nasjonal forsknings- og innovasjonsstrategi. Visjonen er; kunnskap, innovasjon og næringsutvikling for bedre folkehelse. Strategigruppen etablerte fem arbeidsgrupper og en av disse fem var innen Globale helseutfordringer. I denne strategien ser man også på norsk helse- og omsorgstjeneste som en del av den globaliserte verden.

Et viktig forslag i HelseOmsorg21, er å etablere et Norwegian Global Health Institute (NGHI) som et distribuert senter i de fire universitetsbyene Oslo, Bergen, Trondheim og Tromsø.

Hensikten er å etablere fire sentre som kan være utgangspunktet for samarbeid mellom helseforetak, universitet og høyskoler, forskningsinstitutter og næringsliv, og som samlet utgjør det nasjonale instituttet, NGHI. Slik kan vi bygge kapasitet og kompetanse i Norge for å fremme kunnskap, kvalitet, internasjonalisering, tverrfaglighet, arbeidsdeling og samhandling relatert til global helse i utdanning, forskning og innovasjon. Dette vil være med på å oppnå bærekraftsmålet om «sunne og friske liv for alle i alle aldre» (SDG 3)

Målet er et bedre samarbeid mellom sentrale myndigheter, utdanningssektoren, helsetjenesten, næringslivet og instituttsektoren for å bidra til å bygge kapasitet i lav- og mellominntektsland og at samarbeidet med disse landene blir bedre forankret på institusjonsnivå. NGHI skal styrke de partnerskapene man allerede har med aktører i utviklingsland og videreutvikle partnerskap med internasjonale organisasjoner.

Forslaget om et NGHI vil bidra til at mer nødvendig kompetanse vil være tilgjengelig og synlig i Norge og ikke minst representere én adresse for myndighetene. Slik kan også et faglig sterkt NGHI bli viktig i arbeidet for å understøtte Regjeringens mål med bærekraftmålene innen helse (SDG 3) og utdanning (SDG 4). Hver region vil ha sin profil. Her ønsker man å bygge «landslag» som skal styrke synligheten av Norge internasjonalt, men også for nasjonale myndigheter.

Det ligger i forslaget at utdanningsinstitusjonene må være sterkt involvert i NGHI. Det er viktig at studentene møter de globale helseutfordringene i studiene. Ved NTNU har vi blant annet studentgrupper innen UAEM (Universities Allied for Essential Medicines), Ingeniører uten grenser og Biologer uten grenser. Teknologifakultetene ved NTNU kan bidra mer til global helse enn det medisinske fakultet kan, men det er nødvendig med et tett samarbeid med de medisinske miljøene. Derfor er det avgjørende at vi klarer å engasjere studentene med spennende problemstillinger og prosjekter som også bedrer den globale folkehelsen. Vi begynner i tillegg med et nytt master program i global helse, høsten 2015.

Det er også viktig at de vitenskapelige ansatte ved helseutdanningene har det globale perspektivet med i alle fagområdene sine. Det er nødvendig for å gjøre studentene våre i stand til å jobbe i helsetjenesten i mindre rike land enn Norge, men i tillegg være i stand til å håndtere helseutfordringer knyttet til mer reising og innvandring.

Det ligger ingen sterke føringer i forslaget til HelseOmsorg21 om hvordan de regionale sentrene bør organiseres ut over at det trengs en basisfinansiering. Vi er ved Det medisinske fakultet, NTNU vertskap for en felles global helsesatsing mellom Helse Midt-Norge/St. Olavs Hospital og fakultetet. I dette samarbeidet har vi nær kontakt med de andre fakultetene ved NTNU, Høgskolen i Sør-Trøndelag (HIST) og SINTEF.

Det er mulig å tenke seg at dette kan være basis for et senter i Midt-Norge. Med en basisfinansiering kunne vi tatt ansvaret for en nasjonal forskerskole, styrket samarbeidet mellom institusjonene i regionen, koordinert virksomheten mot de tre andre regionale sentrene og hatt tilknyttet ansatte med ansettelsesforhold i andre organisasjoner som St. Olavs Hospital, HIST, SINTEF og kanskje Næringsforeningen i Trondheimsregionen. De regionale senterne må bygge på tverrfaglig samarbeid mellom blant annet medisinere, teknologer, økonomer og samfunnsvitere. I Bergen er det naturlig å ta utgangspunkt i Senter for internasjonal helse, ved UiB. Hver region ser på hvem som er naturlige samarbeidspartnere.

Det viktige er at det ligger ressurser i basisfinansieringen til å involvere flere organisasjoner. Forutsetningen for å være med i det regionale senteret må være et ønske om å bidra til samarbeid med de andre involverte organisasjonene og fremstå som en samlet ressurs innen global helse. Størstedelen av finansieringen må som ellers innen forskning og utvikling vinnes gjennom gode prosjekter både nasjonalt og internasjonalt.

Representanter fra de ulike sektorene må følger opp HO21-gruppens forslag. En samlet innsats på tverrfaglig og flerfaglig forskning innenfor global helse vil kunne samle alle relevante miljøer i medisin, teknologi, naturvitenskap, samfunnsvitenskap og humaniora for å fremme den globale folkehelsen. Vi håper at Norwegian Global Health Institute blir en del av departementenes ønske om en felles satsing for å nå de nye bærekraftmålene.

Bilde: En illustrasjon på hvordan NGHI kan organiseres.

